

Pareltjes

over de geschiedenis van Rossum

nummer 48, oktober 2025

De rooms katholieke school in de steigers gezet

Rond de eeuwwisseling van de 19e naar de 20e eeuw bracht de gemeente Rossum elk jaar verslag uit van de situatie in het dorp. Ook de toestand met betrekking tot het onderwijs was daarin steeds aan de orde. In het jaar 1903 bevatte het verslag geen opmerking over de plannen van het rooms katholieke bevolkingsdeel om een eigen school op te richten. Maar in het verslag van 1904 lezen we: 'In het laatst van December is een Roomsche Cath. bijzondere school geopend. Er is een hoofdonderwijzer en een onderwijzeres aan deze school verbonden.' Het parochiebestuur is niet scheutig met de informatie die zij over de school aan de gemeente geeft. In de jaren die volgen lezen we in de verslagen van de gemeente vaak de zinsnede 'het is ons niet bekend'. In het archief van de parochie vinden we meer informatie. De belangrijkste uitgangspunten voor het parochiebestuur zijn: 1. 'Het Kerkbestuur neemt op zich om aan het hoofd der RK bijzondere school altoos minstens het

minimumsalaris te geven wat bij de Wet van 1901 voor openbare onderwijzers in vastgesteld. 2. Een besluit van het Kerkbestuur tot ontslag, schorsing, enz. is niet geldig zonder goedkeuring van Z.D.H. den Bisschop van 's Bosch, of bij open staan van den Bisschoppelijke zetel van 't Bisdome van 's Bosch, van den Vicaris Caputularis. 3. Het hoofd van de school verbindt zich tot het geven van godsdienstig onderwijs, geheel overeenkomstig de bevelen van Z.H. den Paus en de Bisschoppen van 's Bosch. Hij is onderworpen aan den tijdelijken Pastoor en zal zijn bevelen en raadgevingen navolgen. In conflict heeft hij beroep op Z.D.H. den Bisschop van 's Bosch, terwijl alle verdere beroep is uitgesloten.' Met deze punten lijkt het katholieke karakter van de school (vrijwel) verzekerd. De financiële planning van de nieuwe rooms katholieke school lijkt in 1904 een eenvoudige zaak te zijn. Het archief van het Rossums parochiebestuur toont een begroting van de volgende, jaarlijkse inkomsten en uitgaven:

jaarlijkse inkomsten	
subsidie van het Rijk voor onderwijzers	620
voor het schoolgebouw	65
schoolgeld van 75 à 80 kinderen	275
donaties voor de school 2e schaal in de Kerk en het offerblok	125
subsidie zittende Kerkekas	300

	f 1385
kosten jaarlijks onderhoud	
hoofd der school	620
onderwijzer van bijstand	500
huur, brandstoffen en licht	30
schoolbehoeften	50

	f 1330

Dit zijn de begrote exploitatiekosten van de school. De stichtingskosten zijn uiteraard veel hoger. Ze zijn erg summier, alsof ze op de achterkant van een bierviltje zijn geschreven. Rest nog te melden dat de

pastoor die deze stichting heeft begeleid en waarschijnlijk tevens verantwoordelijk was voor de bovenstaande begroting, pastoor A.G.M. Gravenhuiden was.

De parochie verkoopt haar bezittingen in de Kerkstraat

De bovenstaande titel is de aanhef van een artikel over de plannen voor de verplaatsing van de gebouwen van het rooms katholiek kerkbestuur van Rossum naar de rand van het dorp. Het betreft het tijdelijke kerkgebouw, de pastorie en de school. Het kerkgebouw betreft een noodkerk die na de oorlog op de plaats van de oorspronkelijke rooms katholieke kerk werd gebouwd. De plannen van de gemeente Rossum wat te

doen met de vrijkomende grond zijn dan ten dele al bekend: de noodkerk zal verbouwd worden tot dorps huis. In de raad pleit het lid Van der Zalm ervoor de verenigingen bij de plannen te betrekken. Hij vraagt zich af of er in het beoogde dorps huis wel ruimte is voor jeugdwerk, omdat er in de plannen slechts ruimte is voor één enkele, grote zaal. De Raad van de gemeente Rossum besteedt verschillende keren

aandacht aan deze plannen. Burgemeester H. Sloots zegt in antwoord op de vraag van Van der Zalm geen problemen te verwachten. 'Indertijd hebben alle verenigingen toegezegd te zullen meewerken aan de

instandhouding van het toekomstige Dorpshuis.' Hij zegt daarom niet te verwachten dat het katholieke bevolkingsdeel zijn toezegging ongedaan zou maken.

ROSSUM, 29 januari. - De gemeente Rossum heeft van het r.-k. kerkbestuur te Rossum aangekocht de bestaande r.-k. noodkerk, pastorie, lagere school en kleuterschool met bijbehorende grond. In de vergadering van donderdagavond heeft de raad van de gemeente Rossum deze beslissing op voorstel van B. en W. genomen. Zoals bekend ligt het in de bedoeling de noodkerk te verbouwen tot dorpshuis. Hierover en over het gebruik van de pastorie zullen B. en W. de raad binnenkort voorstellen doen. De bestaande lagere school en de kleuterschool passen niet in het uitbreidingsplan en beide gebouwen zullen dan ook mettertijd verdwijnen. Zolang de nieuw te bouwen r.-k kerk, pastorie, lagere school en kleuterschool nog niet in gebruik kunnen worden genomen, zullen de oude gebouwen door het r.-k. kerkbestuur gratis kunnen worden gebruikt. Rekening houdende met enige stagnatie in de bouw, bijvoorbeeld door weersomstandigheden, is voortgezet gebruik, aldus B. en W., te stellen op ongeveer anderhalf jaar.

de oorspronkelijke rooms katholieke kerk

de rk noodkerk en beoogd dorpshuis

Een tentoonstelling over de walvisvaart op zolder

De behoefte aan een dorpshuis in Rossum is groot. Weliswaar is er een houten gebouw dat in wezen als dorpshuis fungeert - Ons Huis in de Manhuisstraat -, maar dit gebouw is afgeschreven en bovendien door de week in gebruik bij de kleuterschool.

Ook voor het organiseren van tentoonstellingen zoekt de gemeente een geschikte ruimte. Op het gemeentehuis ontstaat het idee om daarvoor de zolder van het gemeentehuis Het Slot te gebruiken. Dit idee wordt snel ten uitvoer gebracht met een grootse en interessante tentoonstelling, met de 'walvisvaart' als onderwerp.

Het is een tentoonstelling met grote educatieve waarde, die voor Rossum uniek mag worden genoemd. De tentoonstelling is dan ook een groot succes. Op donderdag 11 februari 1965 schrijft de krant er over:

Woensdagavond heeft burgemeester Sloots te Rossum een tentoonstelling over de walvis-vaart officieel geopend. Men ziet er o.a. ijsberen, een zeehond en een eskimohond. Deze tentoonstelling is in Rossum ingericht, omdat Rossum een weinig verbonden is aan de walvisvaart. Sedert jaren staan de school-kinderen in contact met de bemanningsleden van de tanker 'Rossum', een bevoorradings-schip van de 'Willem Barentsz. Voor deze expositie, waaraan het alleszins de moeite waard is een bezoek te brengen, zal het Slot- Raadhuis wederom zijn deuren geopend hebben van 11 t/m 24 februari 1965